

بازتاب عصیان در شعر معاصر با تکیه بر شعر فروغ فرخزاد

یدالله شکری^۱، شکوه کرمزاده^۲

۱- استادیار گروه زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه سمنان (نویسنده مسئول)

۲- دانشجوی کارشناسی ارشد زبان و ادبیات فارسی، دانشگاه سمنان

چکیده

در هر دوره از تاریخ ادبی هر کشور، عواملی پیش می‌آید که می‌توانند زمینه‌ساز جریان‌های ادبی شوند. در ادبیات معاصر ایران تأثیر کودتای ۲۸ مرداد و تبعات حاصل از آن سبب ایجاد نوعی جریان فکری و مذهبی در شعر معاصر شد که شبیه الحاد دینی بود و تحت تأثیر آثار ترجمه از سایر کشورها به وقوع پیوست که تأثیر این ترجمه‌ها را در آثار شاعران معاصر نظیر شاملو، اخوان ثالث و فروغ به وضوح می‌بینیم. اما اینکه آیا این جریان که به عصیان در شعر فروغ می‌انجامد نوعی الحاد و بریدن از خداست؛ موضوعی است که بررسی نشده است. لذا در این تحقیق، آنچه بدست آمده جواب همین پرسش‌هاست و سعی بر آن است که با بررسی اشعار فروغ به سیر فکری و اعتقادی شاعر پی ببریم. نگارنده در این اثر ابتدا توصیفی در باب شعر معاصر می‌دهد؛ سپس با بررسی ادوار مختلف شعر معاصر به بررسی چگونگی بازتاب خدا در آثار این دوران می‌پردازد و در ادامه با بررسی اجمالی اشعار شاملو و اخوان ثالث به عنوان نمونه‌هایی از آثاری که می‌توان نوعی شخصی‌سازی و یا بی‌خدایی در آنها دید به سراغ اشعار فروغ می‌رود و با انتخاب نمونه‌ای از اشعار هر مجموعه‌ی شعر این شاعر به بررسی چگونگی عصیان و نوع بندگی در آثار او می‌پردازد که در نتیجه می‌توان گفت؛ عصیان به خدا در دوره‌ی فروغ و با توجه به شرایط جامعه، موجی مرسوم در آثار اهل به شمار می‌آید اما نوع بندگی و پردازش فروغ از خدا نوعی خاص و منحصر به خود شاعر می‌باشد و تمامی اشعارش هرچند که عصیانی و آکنده از شورش دینی به نظر بیاید؛ سرشار از یاد خداست چرا که فروغ در این عصیان، در حقیقت جستجویی شخصی را آغاز کرده که در نهایت به کشف خدا می‌انجامد.

کلمات کلیدی: خدا، فروغ فرخزاد، عصیان